

LUCIANO WERNICKE

NEUVERITELNÉ PRÍBEHY Z FUTBALOVÝCH MAJSTROVSTIEV SVETA

*Najväčšie kuriozity
z histórie šampionátu*

IKAR

LUCIANO WERNICKE

**NEUVERITEĽNÉ
PRÍBEHY
Z FUTBALOVÝCH
MAJSTROVSTIEV
SVETA**

Preložil Samuel Marec

IKAR

Luciano Wernicke
HISTORIAS INSÓLITAS DE LOS MUNDIALES DE FÚTBOL

Copyright © 2010, Luciano Wernicke
Translation © 2022 by Samuel Marec
Jacket design © Andy Gruľa – endy! branding
Slovak edition © 2022 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-8674-0

*Venované mojim deťom
Facundovi a Nicolásovi*

Luciano Wernicke je špión s dlhoročnou kariérou. Tento bystrý profík sa prehrabal zásuvkami všetkých svetových šampionátov od roku 1930. Prezlečený za komára alebo rohovú zástavku odhalil tajomstvá, ktoré sa pred svetom odvážil zverejniť až teraz. Futbaloví fanúšikovia po celom svete by mu mali byť vďační. Už bolo totiž načas.

Eduardo Galeano

ÚVOD

O histórii majstrovstiev sveta sa toho už napísalo veľa, ja ju však chcem rozpovedať iným spôsobom. Netreba zapísať celé strany zostavami, výsledkami, strelcami gólov, rozhodcami, štadiónmi či hráčmi, ktorí boli v jednotlivých zápasoch vylúčení. Po prvé to považujem za príšerne nudné, po druhé predsa netreba plytvať miestom na takéto informácie. Stačí navštíviť oficiálnu webstránku Medzinárodnej futbalovej federácie (www.fifa.com), kliknúť na odkaz *Majstrovstvá sveta FIFA* a potom si pozrieť sekciu nazvanú *Časová os majstrovstiev sveta FIFA*. Je to jednoduché.

Kniha o neuveriteľných príbehoch majstrovstiev sveta má iný cieľ: predstaviť každý šampionát prostredníctvom nezapomenuteľných súbojov, hrdinov, rekordov, ale najmä prostredníctvom zábavných kuriozít, anekdot a príhod, ktoré ukazujú ľudskú stránku najpopulárnejšieho svetového športu.

Niektoré príbehy súvisia s nepredvídateľnými okolnosťami, ku ktorým došlo priamo na ihrisku, tribúnach alebo pri stretnutiach, teda na športovej úrovni. Iné hovoria o udalostiach mimo štadiónov a poskytujú nám historický kontext, v ktorom sa jednotlivé šampionáty odohrávali. Práve vďaka nim pochopíme, že isté udalosti, ktoré na prvý pohľad vyplynuli z hry samotnej, majú svoj pôvod niekde úplne inde. Je náhoda, že až do zrodu priamych prenosov a farebnjej

televízie v 80. rokoch minulého storočia vyhrala polovicu šampionátov usporiadateľská krajina a na dvoch ďalších to domáci pohodlne dotiahli až do konca?

Mnohí historici spochybňujú víťazstvo Talianska v roku 1934 a pripisujú ho diktátorskému režimu Benita Mussoliniho. Triumf Anglicka v roku 1966 poznačili kontroverzné rozhodcovské verdikty. Argentína získala titul v roku 1978 uprostred krvavého diktátorského režimu a zrodili sa počas neho zvláštne výsledky vrátane víťazstva domáceho tímu 6:0 v zápase proti Peru. Treba však povedať, že v týchto troch prípadoch by politická pomoc bola zbytočná, keby neexistovalo kvalitné mužstvo, ktoré fanúšikom poskytlo „rozptýlenie“. Majstrovstvá sveta vo futbale sa pre druhú svetovú vojnu v rokoch 1939 až 1950 nekonali, ale počas iných hrozných vojnových konfliktov, ako napríklad bojov o Falklandy, sa lopta kotúľala a sponzori sa tešili.

Dve krajiny, ktorých vojaci umierali v krvavých bojoch v južnom Atlantiku, mali vtedy počas vzájomného zápasu na „neutrálnom ihrisku“ veľmi blízko k tomu, aby sa futbal zmenil na boj. Počnúc šampionátom, ktorý sa v roku 1982 konal v Španielsku, získala majstrovský titul iba jedna usporiadateľská krajina, a to Francúzsko v roku 1998 – a vtedy nijaké protesty nezazneli. Francúzskemu mužstvu rozhodcovia nepomáhali, ba dokonca v prvom kole v zápase proti Saudskej Arábii nemilosrdne vylúčili jeho najväčšiu hviezdu Zinedina Zidana, v semifinále proti Chorvátsku kľúčového obrancu Laurenta Blanca a vo finále proti Brazílii zas Marcela Desaillyho.

Priame prenosy vo farbe, nekonečný internet a inovatívny systém videoasistenta rozhodcu (VAR) prispievajú k tomu, že zápasy majú objektívnejší priebeh. Nehovorím, že s rôznymi trikmi je koniec, rozhodne je však čoraz ťažšie ich zamaskovať.

Táto kniha chce okrem iného dokázať, že hoci stále existu-

jú prospechárske vlády, skorumpovaní rozhodcovia a bohaté firmy, futbal nám každý deň ukazuje, že rovnako existuje aj nádej. Nie všetky zápasy sa rozhodujú za stolom. Vášeň, láska alebo ušľachtilosť nie sú vždy poznačené machináciami. Počas šampionátov viacerí hráči odmietli zísť z ihriska aj napriek tomu, že utrpeli rôzne zranenia.

Istý talentovaný bojovník ukázal, že okrem výsledku záleží aj na kráse, a vo finálovom zápase premenil pokutový kop jediným jemným dotykcom. Zároveň demonštroval, že česť je dôležitejšia ako podvádžanie, a v tom istom zápase hlavou udrel nepoctivého a agresívneho protihráča.

Iný útočník sa zasa odvážil postaviť mocnej SS a odmietol si obliecť nacistický dres. Ďalší pokračoval v zápase aj napriek tomu, že počas neho utrpel infarkt, no a jedného obrancu rovno zavraždili, pretože sa snažil uchovať si česť po tom, čo si dal vlastný gól.

Vďaka nesmrteľným spomienkam na týchto hrdinov aj naďalej horí plameň, ktorý nám ukazuje, že peniaze nerozhodujú o všetkom. Moc si síce dokáže kúpiť materiál potrebný na výrobu lopty, ale chýba jej dôstojnosť na to, aby tou loptou dokázala aj hrať.

PREHISTÓRIA MAJSTROVSTIEV SVETA

Podľa Medzinárodnej futbalovej federácie (FIFA) sú korene futbalu, teda najpopulárnejšieho svetového športu, v starobylej Číne. Počas vlády dynastie Han (teda v 2. a 3. storočí pred našim letopočtom) sa ľudia v dávnom meste Zibo venovali športu známemu ako *ts'uh kuh* alebo *cuju*. Jeho cieľom bolo umiestniť loptu z peria a vlasov do malej siete s priemerom asi 40 centimetrov, ktorá sa nachádzala na vrchole bambusovej tyče vo výške desiatich metrov.

Vieme, že hráči počas tejto prvej hry, pri ktorej sa používali nohy a lopta, smeli zapájať iba dolné končatiny, hrudník, chrbát a plecia, nie však ruky alebo paže. Podľa štúdie istého britského antropológa mohla hra *cuju* vzniknúť o niekoľko storočí skôr, dokonca možno v rokoch 2000 alebo 2500 pred našim letopočtom.

Okolo roku 500 nášho letopočtu sa však už táto obľúbená zábava stala súčasťou vtedajšieho vojenského výcviku. *Ts'uh kuh* však nie je jedinou starovekou hrou podobnou futbalu. Japonci poznali *kemari*, Gréci *episkyros*, Rimania *harpastum* a Aztékovia *tlachtli*. Všetky tieto kratochvíle, pri ktorých sa s loptou narábalo pomocou rúk a iných častí tela, sú dnes považované za praotcov moderného futbalu.

No a keď už hovoríme o hre *harpastum*, nesmieme zabudnúť na to, že rímsky právnik a spisovateľ Marcus Tullius

Cícero v jednom zo svojich diel písal o tragickom úmrtí istého muža, ktorý skončil s podrezaným krkom po tom, čo lopta preletela cez okno holičstva a trafila nôž. Ten mala obeť v onom osudnom okamihu priložený ku krku.

Loptové hry sa postupne vyvíjali smerom k futbalu, ktorý poznáme z Anglicka. Niektorí znalci tvrdia, že prvá lopta sa vo Veľkej Británii ocitla vďaka istému legionárovi, ktorý na ostrov dorazil so slávnym generálom Iuliom Caesarom. Iní zasa veria o niečo romantickejšej predstave, že ako prvá lopta poslúžila hlava rímskeho vojaka zabitého v boji. V každom prípade platí, že futbal už potom z Anglicka nikdy neodišiel. Práve tu sa z neho vďaka zjednoteniu pravidiel a rozvoju konkrétnych zručností stal plnohodnotný šport. Z iných loptových hier ostali len zvyšky, teda napríklad okrem hry zvanej *calcio fiorentino*, ktorá však pripomína skôr akési zvláštne cirkusové predstavenie než športový súboj.

Celé stáročia, počas stredoveku aj neskôr, existovali v Británii rôzne loptové zábavy. Boli známe ako „davový futbal“ alebo „masový futbal“. Takmer pri každej z nich sa používali ruky aj nohy a v jednotlivých družstvách nastupovalo dva desať, päťdesiat, ba aj sto hráčov, väčšinou z dvoch susedných dedín. Často sa na improvizovaných hracích plochách priamo na ulici, v parku alebo na poli, ktoré obe dediny oddeľovalo, konali aj zápasy medzi družstvami ženatých a slobodných mužov.

Všeobecne platilo, že neexistovali bránkové tyče. Cieľom bolo dopraviť loptu na určité miesto pomocou nôh a rúk. Tým miestom mohol byť strom, potok alebo hlavné námestie – práve naň bolo treba loptu umiestniť. Takýto šport sa podobal na futbal krížený s ragby.

Futbal sa v radoch bežného obyvateľstva tešil veľkej popularite, úrady ho však aj napriek tomu až do 19. storočia ignorovali. Vládnuca šľachta síce dávala najavo svoju

nevôľu, ale v školskom prostredí sa tomuto športu dарило. V 16. storočí londýnska škola svätého Pavla zdôraznila „pozitívnu vzdelávaciu hodnotu“ futbalu a to, že prispieva k propagácii „telesného zdravia a sily“.

Postupne sa zároveň práve školy a univerzity stali ideálnymi miestami na diskusiu o tom, podľa akých pravidiel by sa táto hra mala hrať, a to aj napriek tomu, že každá vzdelávacia inštitúcia mala vlastné pravidlá, ktoré sa od iných škôl v mnohom líšili. No a tak sa futbal dlho schovával v školských triedach a kláštoroch, odkiaľ vyšiel na svetlo sveta, až keď bol dostatočne silný po telesnej aj duševnej stránke. A potom vďaka svojmu šarmu dobyl celý svet.

S cieľom zjednotiť pravidlá a – podľa slov FIFA – aj definitívne oddeliť futbal a ragby sa 26. októbra 1863 v hostinci Freemasons' Tavern na Great Queen Street v Londýne stretli delegáti jedenástich futbalových klubov z hlavného mesta. Tam sa, popri pití piva a fajčení kvalitných cigár, dohodli na založení Futbalovej asociácie známej pod skratkou FA, teda prvého riadiaceho orgánu tohto športu. Na tom istom stretnutí začali delegáti tvoriť prvé oficiálne pravidlá, ktoré mali po dvoch mesiacoch a niekoľkých ďalších stretnutiach štrnásť bodov.

Z nášho pohľadu sú tieto pravidlá nedokonalé, v danom čase však slúžili ako základný kameň budúceho diania, a to najmä vďaka rozhodnutiu, že na narábanie s loptou sa nesmú používať ruky. Lopta sa kotúľala a vďaka neočakávaným situáciám vznikali metódou pokusu a omylu nové pravidlá, ktoré sa postupne stávali súčasťou oficiálneho kódexu a napokon vyústili do dnešnej podoby. Po viac ako stopäťdesiatich rokoch sú tieto pravidlá stále živé. Dodnes sa vyvíjajú a každý rok k nim s cieľom vyjasnenia niečo pribudne. Futbal sa ako šport stále posúva vpred.

Prvé medzištátne zápasy

Piateho marca 1870, len šesť a pol roka po vzniku Futbalovej asociácie, odohrali dva národné výbery prvý zápas. Na londýnskom štadióne Kennington Oval, ktorý sa nachádzal len niekoľko metrov od Temže, dali družstvá reprezentujúce Anglicko a Škótsko po jednom góle. Zápas sa tak skončil remízou.

Tento duel sa však nepovažuje za oficiálny, pretože jediná „hostujúci“ hráči žili v hlavnom meste Veľkej Británie a navyše ich nevybrala Škótska futbalová asociácia. Prvé „oficiálne“ stretnutie sa tak uskutočnilo až 30. novembra 1872 na ihrisku West of Scotland Cricket Club, ktoré sa nachádzalo vo štvrti Partick na okraji Glasgowa.

V ten deň, pred očami asi troch tisícok divákov, sa Škótom – ktorých výber tvorili hráči z jediného klubu Queen's Park FC a nastúpili v jeho náhradných modrých dresoch – ani Angličanom nepodarilo ani raz skórovať. Zápas sa skončil bezgólovou remízou.

Za hranicami Spojeného kráľovstva došlo k prvému medzištátnemu stretnutiu v roku 1885, keď Kanada na ihrisku v Newarku v štáte New Jersey porazila Spojené štáty americké 1:0. Ani toto stretnutie nie je považované za „legitímne“, pretože hostujúci hráči zastupovali Futbalovú asociáciu západného Ontária a miestni hráči zasa dnes už neexistujúcu Americkú futbalovú asociáciu, teda združenie, ktoré malo aj napriek svojmu názvu iba regionálny dosah. K založeniu Futbalovej federácie Spojených štátov ako prvého celoštátneho orgánu došlo až 5. apríla 1913.

Podľa oficiálnych záznamov sa prvý „oficiálny“ zápas medzi dvoma reprezentáciami mimo územia Veľkej Británie odohral 20. júna 1902 v Montevideu, kde sa proti sebe postavili Uruguaj a Argentína.

FIFA a neúspešné majstrovstvá sveta

Fédération Internationale de Football Association (FIFA) sa zrodila 21. mája 1904 v Paríži. Jej vznik sa odohral v tieni Union Francaise des Sports Athlétiques. Došlo k nemu totiž v zadnej miestnosti, hneď za terasou, v budove, kde vo francúzskom hlavnom meste na ulici Saint Honoré č. 229 sídlila práve táto organizácia. FIFA sa zrodila na stretnutí delegátov z Francúzska, Belgicka, Dánska, Holandska, zo Španielska, Švédska a Švajčiarska. Anglická futbalová asociácia, ktorej predsedal škótsky lord Arthur Kinnaird, svojho zástupcu odmietla vyslať. Počas prvého zasadnutia došlo k prijatiu mnohých článkov vrátane zjednotenia pravidiel – podľa pravidiel používaných v Anglicku –, propagácie športu a snahy o prijatie ďalších národných asociácií. Na úvodnom stretnutí sa pracovalo aj na myšlienke súťaže medzi reprezentáciami jednotlivých krajín, ktorá sa mala uskutočniť v roku 1905 alebo 1906. Na druhý deň sa konal prvý oficiálny kongres FIFA, na ktorom bol za prvého prezidenta vymenovaný Francúz Robert Guérin.

O rok neskôr už medzi členské krajiny nového združenia patrili aj Anglicko, Nemecko, Rakúsko, Taliansko, Uhorsko, Wales a Írsko. Na druhom kongrese, ktorý sa konal od 10. do 12. júna opäť v Paríži, nadchla zástupcov jednotlivých krajín predstava prvých majstrovstiev sveta. Nepadlo však rozhodnutie o tom, či na nich budú súťažiť reprezentácie, alebo kluby. Delegáti sa nedohodli ani na tom, či sa na nich môžu zúčastniť profesionálni futbalisti. Vznikol však návrh skupinovej fázy šampionátu a do úvahy prichádzala aj možnosť, že semifinálové a finálové zápasy by zorganizovalo Švajčiarsko. Tamojšia vláda dokonca ponúkla, že do súťaže venuje trofej. Táto myšlienka sa však napokon pre ekonomické a logistické problémy nezrealizovala. Z tohto dôvodu sa zároveň návrh na zorganizovanie veľkého medzinárodného turnaja

presunul na olympijské hry, ktoré sa mali konať v roku 1908 v Londýne.

Práve tam sa prvýkrát počítalo s účasťou reprezentácií. Súťaž mal organizovať miestny futbalový riadiaci orgán – Futbalová asociácia. Po olympiáde v Štokholme v roku 1912 a po prijatí mimoeurópskych krajín, napríklad Južnej Afriky, Argentíny, Čile a Spojených štátov amerických, sa do hry opäť vrátil aj zámer zorganizovať majstrovstvá sveta. Po vypuknutí prvej svetovej vojny v roku 1914 sa však odložil o ďalších pätnásť rokov.

Prvá zastávka: Uruguaj

Futbal síce na olympijských hrách získal dostatočný priestor a vydobyl si aj veľkú prestíž, zároveň sa však uskutočnilo aj niekoľko kongresov FIFA, ktorým sa nepodarilo naplniť hlavný cieľ – zorganizovať majstrovstvá sveta za účasti národných výberov zo všetkých kontinentov. „FIFA ešte nestojí na dostatočne pevných základoch a nemôže sa tak pustiť do organizovania medzinárodných majstrovstiev,“ povedal po pokuse o uskutočnenie šampionátu vo Švajčiarsku v roku 1906 Angličan Daniel Woolfall, ktorý sa neskôr stal jej druhým prezidentom. Woolfall zároveň zdôraznil, že „rovnako bude nevyhnutné, aby všetky prihlásené mužstvá dodržiavali rovnaké pravidlá“.

Myšlienka zorganizovať prvé majstrovstvá sveta začala naberať na sile až niekoľko rokov po skončení veľkej vojny (ktorá sa neskôr do svetových dejín zapísala ako prvá svetová vojna), a to vďaka snahe Francúza Jula Rimeta. Práve Rimet, ktorý stál na čele FIFA od roku 1921, bol presvedčený, že futbal dokáže „posilniť ideály večného a skutočného mieru“.

Po viacerých zdržaniach bol 8. septembra 1928 v Zürichu naplánovaný prvý turnaj na júl 1930. Takmer o rok neskôr,

18. mája 1929, svoju kandidatúru na kongrese v Barcelone ohlásili Španielsko, Taliansko, Švédsko, Holandsko, Maďarsko a Uruguaj.

Uruguaj získal na posledných dvoch olympiádach zlaté medaily. Krajina pri rieke La Plata patrila k favoritom vďaka lepším zdrojom. Ponúkla pokrytie všetkých nákladov na dopravu a ubytovanie jednotlivých delegácií. Krajiny starého kontinentu práve bojovali s vážnou ekonomickou krízou. Nič podobné garantovať nedokázali.

Kandidatúru Uruguaja podporovali aj všetci zástupcovia ostatných krajín z amerického kontinentu. Európski zástupcovia síce disponovali väčšinou hlasov, tie však zároveň boli rozdelené medzi päť kandidátskych krajín. Mnohým sa zároveň pozdávala predstava, že turnaj bude súčasťou osláv storočnice uruguajskej samostatnosti.

Podľa dobových novín zohrali rozhodujúcu úlohu diplomatické kroky uruguajského delegáta Enriqua Buera, ktorého nadšene podporoval aj jeho argentínsky náprotivok Adrián Beccara Varela. Kandidatúru najprv stiahli zástupcovia Švédska, Holandska a Maďarska. Potom, s argumentom, že v Uruguaji žije veľké množstvo prisťahovalcov zo Španielska a z Talianska, a tí predsa budú podporovať reprezentácie svojich domovských štátov, sa Buerovi podarilo dosiahnuť aj stiahnutie kandidatúry týchto dvoch krajín.

Privilégium zorganizovať prvé majstrovstvá sveta tak napokon s veľkou slávou pripadlo Uruguaju. Rozhodnutie kongresu, ktorý za miesto prvých majstrovstiev sveta vybral Montevideo, je prejavom jednoznačnej vôle všetkých krajín amerického kontinentu. Tie, s Argentínou na čele, nadšene podporili návrh Juhoamerickej futbalovej konfederácie. „Všetkým sme ukázali, ako vyzerá kontinentálna solidarita,“ vysvetľoval Bueru v prejave uverejnenom v novinách *La Nación*, sídliacich v Buenos Aires. Tak sa začali písať dejiny majstrovstiev sveta.

Pohár

Hneď ako došlo k potvrdeniu usporiadateľskej krajiny, Jules Rimet sa s ďalšími predstaviteľmi FIFA zhodol na tom, že každé majstrovstvá sveta budú mať vlastnú trofej. Víťazná krajina bude potom jej držiteľom štyri roky, až do ďalšieho šampionátu. Rovnako padlo rozhodnutie, že krajina, ktorá majstrovstvá sveta vyhrá trikrát, získa trofej navždy.

Rimet sa s požiadavkou na vytvorenie trofeje obrátil na francúzskeho sochára Abela Lefleura. Ten navrhol sošku, na ktorej má grécka bohyňa víťazstva Niké vystreté ruky. Jeho dielo vysoké 55 centimetrov a vážiace štyri kilogramy stálo 50 000 frankov, na základni s polodrahokamami bolo čisté osemnásťkrátové zlato.

Trofej, o ktorú sa súťažilo spolu deväťkrát, až kým ju napokon po víťazstve v Mexiku v roku 1970 natrvalo nezískala Brazília, zažila niekoľko pozoruhodností. V roku 1938 po tom, čo vo finále francúzskych majstrovstiev sveta Taliansko porazilo Československo, pohár uložili do sejfu istej rímskej banky.

Keď vypukla druhá svetová vojna, viceprezident talianskej federácie Ottorino Barassi ju z banky zobral a ukryl u seba doma pod posteľou, v škatuli od topánok. Chcel zabrániť tomu, aby ju našli Nemci, ktorí obsadili Apeninský polostrov a okupovali ho.

Povráva sa, že na dvere domu na Adrianinom námestí v Ríme mu zaklopala skupina agentov SS s cieľom trofej si odniesť. Nemci dom prehľadali, ale cennú trofej nenašli. Keď odišli, Barassi ďakoval Bohu. O niekoľko rokov neskôr taliansky tréner v Luxemburgu osobne odovzdal pohár predstaviteľom FIFA.

Takmer o tridsať rokov neskôr, 20. marca 1966, teda niekoľko mesiacov pred začiatkom majstrovstiev sveta v Anglicku, zlatá soška tajomne zmizla z výkladu londýnskeho ob-

chodu Westminster Central Hall, kde bola vystavená v rámci propagácie šampionátu. Tajuplná krádež postavila do pozoru prestížny Scotland Yard. Napriek tomu, že prípad vyšetrovali jeho najlepší policajti, nenarazili na jedinú stopu. Hrozila hanba, ktorá by otriasla postavením Anglickej futbalovej asociácie. Tá preto potajme poverila zlatníka Alexandra Clarka vytvorením kópie pôvodnej sošky, ktorá už bola v tom čase na počesť legendárneho Francúza prekrstená na Trofej Jula Rimeta.

Dvadsiateho siedmeho marca – skôr ako Alexander Clarke svoje dielo dokončil – sa o záchranu anglickej cti postarala kólia menom Pickles. Bájny pohár našla zabalený v novinách v záhrade na predmestí Beulah Hill. Neskôr vyšlo najavo, že trofej ukradol robotník z dokov Edward Bletchley. Kóliu Pickles okamžite vyhlásili za národnú hrdinku a jej majiteľ David Corbett, dvadsaťšesťročný lodník na Temži, získal odmenu 3 000 libier šterlingov. Slávna kólia skonala v roku 1973 a oplakali ju tisícky fanúšikov.

V roku 1970 dorazila pôvodná trofej do sídla Brazílskej futbalovej konfederácie (CBF) a ostala tam navždy. Ako však vieme, nič netrvá večne. Pohár totiž 19. decembra 1983 niekto ukradol. Krádež bola naplánovaná niekoľko mesiacov predtým v bare Santo Cristo, ktorý sa nachádza v prístavnej štvrti Ria de Janeiro. Autormi plánu boli riaditeľ banky Antonio Pereyra Alves, dekoratér José Luis Vieira da Silva, bývalý policajt Francisco José Rivera a argentínsky klenotník Juan Carlos Hernández.

Pereyra Alves, ktorý sídlo CBF pravidelne navštevoval, si všimol, že sklenená vitrína s trofejou sa nachádza vnútri ľahko prístupnej skrinky. Podľa policajnej verzie zviazali Vieira da Silva a Rivera v noci počas krádeže jediného strážnika a zmizli s lupom, ktorý potom Hernández okamžite roztavil. Štyroch mužov podozrivých z krádeže zatkli a odsúdili na deväťročné väzenie, zlaté prúty z trofeje však zmizli na čier-

nom trhu v Riu de Janeiro. Jeden z vyšetrovateľov sa neskôr sťažoval, že „Brazília tak veľmi bojovala o to, aby pohár získala, a ten nakoniec skončil v rukách Argentínčana“.

Hernandéz sa po odpykaní trestu dostal nakrátko na slobodu, ale neskôr sa do väzenia po obvinení z pašovania drog vrátil. Keď CBF zistila, že vzácna trofej naozaj zmizla navždy, vytvorením kópie poverila americkú firmu Eastman-Kodak. Kópia pôvodnej trofeje bola potom vystavená na štadióne Maracanã.

Ani FIFA tento incident neprešla bez povšimnutia. Aby sa vyhla nepríjemným prekvapeniam, padlo rozhodnutie, že od roku 1974 sa síce bude súťažiť o novú trofej, ktorej návrhom a výrobou poverila talianskeho zlatníka Silvia Gazzanigu, víťazná krajina ju však nedostane. Víťaz odvtedy dostáva iba jej repliku. Originál sa nachádza v sídle FIFA vo švajčiarskom Zürichu.

No a čo sa nakoniec stalo s onou kópiou, ktorú na objednávku Anglickej futbalovej asociácie vyrábala Alexander Clarke? V roku 1997 prebehla na požiadanie rodiny klenotníka jej dražba v aukčnom dome Sotheby's. Asi za 400 000 dolárov ju odkúpila samotná FIFA a vystavila ju v Národnom futbalovom múzeu v anglickom Prestone.

URUGUAJ 1930

Lopta sa nerozkotúfala ľahko. Podľa rozhodnutia barcelonského kongresu v roku 1929 sa majstrovstvá sveta v Uruguaji mali konať od 15. júla do 15. augusta 1930 preto, aby sa uskutočnili počas letných prázdnin v Európe a mohlo sa na nich zúčastniť viac reprezentácií. Týždne však plynuli, začiatok turnaja sa blížil a krajiny zo starého kontinentu sa jedna za druhou začali sťažovať na dlhú cestu do Montevidea. Argumentovali najmä finančnými problémami.

Keď FIFA zopakovala, že Uruguaj súhlasil s pokrytím všetkých cestovných aj ubytovacích nákladov pre účastníkov, argument sa zmenil – účasť na majstrovstvách sveta a s ňou súvisiaca dlhá zaoceánska plavba bude znamenať, že kluby sa dva mesiace budú musieť zaobísť bez svojich najlepších hráčov. Keďže hrozilo, že sa majstrovstvá sveta zmenia na podujatie s výlučne americkou účasťou, Jules Rimet presvedčil vládu svojho rodného Francúzska, ale aj Rumunska, Juhoslávie a Belgicka, ktoré sa postarali o účasť svojich národných tímov. Rumunský kráľ Karol II. sa pravdepodobne na naliehanie svojej údajnej milenky Magdy Lopescuovej obrátil na britské spoločnosti zamestnávajúce rumunských hráčov a požiadal ich, aby im na cestu na majstrovstvá sveta dali dovolenku.

Povráva sa, že účasť potvrdil aj Egypt, ale vedenie tamojšej asociácie napokon nedokázalo nájsť spôsob, ako reprezentá-

ciu včas dopraviť do Montevidea. Keď sa podarilo prekonať túto prekážku, Rimet s delegáciami z Francúzska, Belgicka a Rumunska vyplával 21. júna z nádherného provensalského prístavného mesta Villefranche-sur-Mer a na palube parníka *Conte Verde* vyrazil k rieke La Plata. Juhoslovanská delegácia sa plavila na parníku *Florida*. Denník *La Nación* so sídlom v Buenos Aires informoval, že Rimet do prístavu v Montevideu dorazil začiatkom júla a súhlasil, že „počet zúčastnených krajín je pomerne nízky, všetko sa však musí niekde začať a toto je povzbudivý začiatok. Čím dlhšia je cesta do usporiadateľskej krajiny, tým menší je záujem. Mnohé krajiny starého kontinentu by o takýto turnaj mali veľký záujem, keby sa konal na ich území. Záujem mimo ich územia klesá, no a keď sa turnaj koná tak ďaleko, je prakticky nulový. To však neznamená, že v súvislosti s majstrovstvami sveta nepanuje ozajstné nadšenie“.

Prvý majstrovský titul získal Uruguaj, ktorý si vo finále zopakoval záverečný súboj z olympiády v Amsterdame. V boji o prvenstvo zdolal Argentínu 4:2. Samotný turnaj sa nemožno sťažovať na nedostatok kuriozít. Spolu s majstrovstvami sveta, ktoré sa v roku 1950 konali v Brazílii, išlo o turnaj s najmenším počtom účastníkov – napokon sa obťažovalo len trinásť reprezentácií (deväť z amerického kontinentu a štyri z Európy). Boli to jediné majstrovstvá sveta, ktoré sa konali v jednom meste a bez predchádzajúcej kvalifikácie. Prvé kolo sa odohralo v troch skupinách po troch tímoch, v jednej skupine boli štyri tímy. Víťazi sa kvalifikovali priamo do semifinále. Ani jeden z osemnástich zápasov sa neskončil remízou. Oba semifinálové zápasy sa skončili rovnako nezvyčajným výsledkom 6:1. Uruguaj týmto rozdielom porazil Juhosláviu a Argentína Spojené štáty americké.

Práve tu bola zaznamenaná aj najmenšia návšteva v dejinách majstrovstiev sveta, na zápas medzi Peru a Rumunskom bolo na štadióne Peñarolu zvedavých len tristo divákov,